

TZ: Index rovnosti žen a mužů 2021: Česko má v rovnosti žen a mužů stále co zlepšovat

Praha, 28. října 2021 – Česká republika stále zaostává v rovnosti žen a mužů za průměrem EU. Vyplyvá to z výsledků Indexu rovnosti žen a mužů za rok 2021, který dnes zveřejnil Evropský institut pro rovnost žen a mužů (EIGE). ČR obsadila v žebříčku rovnosti žen a mužů 22. místo z 27 zemí EU. Index komplexně měří pokrok v oblasti rovnosti žen a mužů v hlavních kategoriích: práce, zdraví, čas, finance, znalosti a moc. Nejhůře je na tom ČR v zastoupení žen v oblasti ekonomického rozhodování, kde jí patří poslední 27. místo ze všech členských států. Rozdíl v zaměstnanosti mužů a žen zůstává jedním z největších v EU, a to i přes mírné zlepšení. Nejlepšího výsledku (14. místo) dosáhla v oblasti znalostí, a to zejména v podoblasti míry dosaženého vzdělání a účasti na vzdělávání (17. místo). Index 2021 se v souvislosti s pandemií covid-19 více zaměřil na nerovnosti žen a mužů v oblasti zdraví. Nejlepší výsledek, 6. místo mezi všemi zeměmi EU, zaznamenala ČR v oblasti zdraví v přístupu ke zdravotním službám.

Je mi líto, že i přes některé důležité kroky stávající vlády v České republice musím opět konstatovat, že nerovnosti žen a mužů nadále přetrvávají. Některé nerovnosti navíc prohloubila pandemie. Ekonomické dopady pocítily více ženy, které rovněž nesly mnohem větší břímě v souvislosti s péčí o děti. Naopak přímé zdravotní dopady měla pandemie ve větší míře na muže, komentuje výsledky **zmocněnkyně vlády pro lidská práva Helena Válková** a dodává: „Špatná pozice České republiky v indexu rovnosti žen a mužů mě pochopitelně netěší. Vláda letos v březnu schválila novou strategii rovnosti žen a mužů, pevně věřím, že její naplňování povede v příštích letech ke zlepšení naší pozice v indexu a hlavně ke zvýšení kvality života žen a mužů”.

Průměrná hodnota členských států EU v indexu je 68 bodů ze 100. Česká republika se s 56,7 body umístila na 22. místě. Přestože ve sledovaném období došlo ke zlepšení úrovně rovnosti žen a mužů napříč zeměmi EU (pokles zaznamenalo pouze Slovinsko), posun je jen velmi pomalý, pouze o 0,6 bodu ročně. Na předních příčkách se tradičně umístily země považující rovnost žen a mužů za svou prioritu – Švédsko, Dánsko a Nizozemsko. Největší pokrok v rovnosti žen a mužů od roku 2010 zaznamenaly Lucembursko, Malta, Itálie a Rakousko, nejmenší posun naopak Česká republika, Maďarsko a Polsko. Oproti loňskému žebříčku si Česká republika polepšila o jednu příčku.

„Výsledky indexu jsou zajímavé v tom, že přinášejí pravidelné srovnání s ostatními státy Evropské unie. Data ukazují, že genderové nerovnosti se české společnosti daří odstraňovat jen velmi pozvolna. Nejde přitom jen o abstraktní statistiky, ale o nerovnosti, které dopadají na život každého z nás. S nerovným odměňováním, nemožností nalézt práci po rodičovské, genderovými stereotypy ve školství či absencí žen ve vedoucích pozicích se stále setkává velká část společnosti. Jednoduchá řešení neexistují a k podpoře genderové rovnosti je potřeba přistupovat komplexně. Změnu by měla přinést nová Strategie rovnosti žen a mužů na léta 2021 – 2030, která komplexní přístup přináší,“ říká ve svém komentáři **ředitel Odboru rovnosti žen a mužů Úřadu vlády ČR** a zároveň **místopředseda Správní rady Evropského institutu pro rovnost žen a mužů Radan Šafařík**.

Největší nerovnosti jsou v rozhodování

Největší nerovnosti mezi ženami a muži v ČR jsou v oblasti moci, tedy vyrovnaného zastoupení žen v rozhodovacích pozicích, kde ČR obsadila 25. místo z 27 členských zemí EU. V oblasti ekonomického rozhodování (zastoupení žen ve vedení obchodních společností) patří České republice dokonce 27., tedy poslední místo žebříčku. Vyrovnané zastoupení žen v rozhodovacích pozicích se od roku 2010 nejvíce zlepšilo ve Francii, Lucembursku, Itálii, Německu a Španělsku, naopak nejhůře jsou na tom právě Česká republika a Maďarsko.

„Letošní vydání indexu potvrzuje to, na co občanská společnost dlouhodobě upozorňuje. Genderové nerovnosti u nás přetrvávají a v jejich odstraňování výrazně zaostáváme za zbytkem Unie. Až na výjimky

není téma podpory rovnosti žen a mužů tématem politických stran, přitom oblastí, v nichž by si Česká republika v evropském srovnání vedla takto špatně, není mnoho. Česká republika má stále velké rezervy v oblasti vyrovnaného zastoupení žen a mužů v rozhodovacích pozicích, ať již ve státním či soukromém sektoru nebo v politice. Nyní se sice radujeme ze zvolení 25 % žen do Poslanecké sněmovny, ale v kontextu zbytku Evropy je to žalostně málo. Pokud chceme žít ve spravedlivé a demokratické společnosti s prozápadní orientací a nejsou to jen plané řeči, musí být podpora rovnosti žen a mužů jednou z priorit nové vlády,” dodává Marta Smolíková, předsedkyně České ženské lobby a místopředsedkyně Rady vlády pro rovnost žen a mužů.

Ve srovnání s rokem 2010, kdy ženy tvořily 14 % členů a členek představenstva centrální banky, nebyly v tomto představenstvu v roce 2020 žádné ženy. Podíl žen v představenstvech největších veřejně obchodovatelných společností se však zvýšil z 12 % v roce 2010 na 18 % v roce 2021. V Česku na rozdíl od řady jiných zemí EU neexistují žádná pravidla pro podporu žen ve vedení obchodních společností.

Covid-19 snižuje v EU průměrnou délku života mužů a porodnost

Index genderové rovnosti 2021 se letos více zaměřil na nerovnosti mezi muži a ženami v oblasti zdraví. Analyzuje tyto aspekty zdraví v EU: dopad pandemie covid-19, zdravotní stav a duševní zdraví, přístup ke zdravotním službám, sexuální a reprodukční zdraví a chování obyvatel v souvislosti se zdravím.

Přestože hodnocení pro ČR je nejvyšší právě v oblasti zdraví (86,3 bodu), mezi všemi členskými státy je až na 17. místě. Obsadila sice 6. místo mezi zeměmi EU v přístupu ke zdravotnickým službám, pandemie ale přinesla ČR i smutné prvenství: během pandemie covid-19 má nejvyšší míru nadúmrtnosti v EU (v porovnání s obdobím 2016–2019). Rozdíl mezi pohlavími je v tomto případě také jeden z největších v EU, přičemž u mužů je vyšší procento úmrtí než u žen (30 % oproti 22 %).

Dopady pandemie na zdraví lidí budou podle indexu dalekosáhlé. Do července 2021 si covid-19 v EU vyžádal více než 730 000 životů, nakaženo bylo 33 milionů lidí. Muži s covid-19 byli vystaveni vyššímu riziku hospitalizace než ženy. Ženy jsou více zastoupeny ve zdravotnictví, a proto čelí vyššímu riziku nákazy virem. Zdravotničtí pracovníci a pracovnice také čelili během pandemie větším psychickým dopadům z toho důvodu, že byli přepracovaní a viděli pacienty a pacientky trpět a umírat. Porodnost klesla, zejména v zemích nejvíce postižených pandemií.

Výběr dalších dat

Rozdíl v zaměstnanosti mužů a žen zůstává jedním z největších v EU, a to i přes mírné zlepšení
Mezi lety 2010 a 2019 se míra zaměstnanosti na plný úvazek zvýšila ze 43 % na 49 % u žen a ze 63 % na 67 % u mužů, čímž se rozdíl mezi pohlavími zmenšil z 20 procentních bodů (p.b.) na 18 procentních bodů. Ještě větší je rozdíl mezi ženami a muži v párech s dětmi (31 p.b.).

U žen se zvýšilo riziko chudoby

V porovnání od roku 2010 se podle indexu nerovnosti žen a mužů nejvíce zlepšily v oblasti financí, zejména v podoblasti finančních zdrojů (průměrný měsíční výdělek a průměrný čistý roční příjem domácnosti), kde ČR obsadila 15. místo. Přesto i zde je velký prostor pro zlepšení. Mezi lety 2010 a 2019 se riziko chudoby zvýšilo u žen z 9 % na 12 %, zatímco u mužů zůstalo stejné (7 %). Starší lidé, a zejména starší ženy, čelí více riziku chudoby. Ohroženo je asi 22 % žen ve věku 65 let a více, což je o 13 procentních bodů více než u mužů ve stejné věkové skupině a asi o 10 procentních bodů více než u žen v jiných věkových skupinách.

Na ženy dopadá větší podíl pečovatelských povinností, přičemž rozdíly mezi pohlavími se nemění
Ve srovnání s rokem 2007, kdy přibližně 38 % žen a 25 % mužů uvedlo, že se každý den starají o své děti, vnoučata, starší lidi nebo osoby se zdravotním postižením, uvedlo tyto pečovatelské činnosti v roce 2016 méně žen (33 %) a mužů (20 %). Rozdíl mezi pohlavími však zůstává nezměněn. U párů s dětmi je rozdíl mezi pohlavími větší, protože 70 % žen a 48 % mužů přebírá každý den pečovatelské povinnosti.

V oblasti násilí není Česku uděleno žádné hodnocení kvůli nedostatku srovnatelných údajů z celé EU

Během pandemie covid-19 omezení mobility a zvýšená izolace vystavily ženy vyššímu riziku násilí ze strany partnera. Zatímco plný rozsah násilí během pandemie je obtížné posoudit, média a ženské organizace hlásily prudký nárůst poptávky po službách pro ženy, které se staly oběťmi násilí. Pandemie covid--19 zároveň odhalila a prohloubila již existující mezery v prevenci násilí na ženách a v poskytování adekvátně financovaných služeb podpory obětem.

Více informací o indexu naleznete [zde](#). Sledovat aktuality můžete také na facebooku Odboru rovnosti žen a mužů Úřadu vlády ČR: [@tojerovnost](#) nebo na Twitteru [EIGE](#) pomocí hashtagu #EIGEIndex.

Kontakt pro média: Lenka Čermáková, tel.: 722 972 691, e-mail: cermakova.lenka@vlada.cz